

- посилення інноваційної спрямованості стратегії бізнесової поведінки підприємства та його адаптації до мережевої інформаційної системи за рахунок уведення в бізнес-план підприємства розділів, що конкретизували б інформаційну систему підприємства та систему мотиваційних чинників інноваційної діяльності.

Таким чином, інноваційна діяльність нині перетворилася на один із найважливіших чинників ефективного функціонування та розвитку господарських систем в умовах ринкової економіки. Цю діяльність необхідно постійно вдосконалювати відповідно до об'єктивних вимог ринку, вона стає реальністю, коли базована на чітко окресленій політиці, досконалій методиці запровадження нововведень та оцінювання їх результативності. Важливий напрямом удосконалення та активізації інноваційної діяльності на підприємстві – це розроблення ефективних інноваційних стратегій, які сприятимуть успішному функціонуванню та розвитку вітчизняних підприємств, що є перспективним напрямом для подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Фецович Т. Аналіз формування інноваційної стратегії розвитку підприємства / Т. Фецович // Українська наука : минуле, сучасне, майбутнє. – 2016. – № 14-15. – С. 296-303
2. Дацій О.І. Розвиток інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві України / О.І. Дацій. – К. : Вид-во ННЦ ІАЕ, 2014. – 428 с.
3. Денисенко М.П. Стратегічна місія інноваційної діяльності та шляхи її активізації в Україні / М.П. Денисенко, Я.В. Риженко // Проблеми науки. – 2017. – № 6. – С. 10-16.

Стадник Вікторія

к.е.н., старший викладач кафедри менеджменту
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
м. Ніжин

ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВА, ЇХ ДЖЕРЕЛА ТА ЧИННИКИ

Протягом останнього десятиліття економіка України проходить вкрай неоднозначний та складний за соціально-економічними наслідками період трансформації. У цих умовах на перший план висувається питання вже навіть не конкурентоспроможності підприємств, а їх економічної безпеки, що є, на наш погляд, дещо ширшим поняттям. Ми вважаємо, що форми прояву загроз економічної безпеки мають різний характер на макро-, мезо- й макрорівнях ієрархії управління економічною і є складною динамічною системою, яка визначає необхідність моніторингу інтенсивності їх впливу.

Питанням економічної безпеки присвячено наукові праці зарубіжних та вітчизняних учених, серед яких слід назвати таких, як: Г. Азоев, О. Ареф'єва, О. Барановський, В. Белов, В. Гавриш, В. Геєць, Г. Дарнопих, В. Забродський та ін. На

сьогодні серед фахівців та науковців, які займаються цією проблемою, не існує єдиної думки з приводу визнання суті поняття «економічна безпека підприємства».

Метою дослідження є вивчення основних підходів до визначення поняття «загроза» та протистояння як внутрішньому так і зовнішньому впливу.

Для запобігання загрозам економічній безпеці підприємства необхідно постійно враховувати весь спектр численних чинників, від яких залежить функціонування підприємства. На наш погляд, на економічну безпеку підприємства впливають такі чинники: 1) адаптивність стратегічного потенціалу підприємства, що визначається не тільки внутрішніми, а й зовнішніми впливами. Насамперед, такий виникає через попит на продукцію підприємства, мінливість якого зумовлена комплексом причин економічного, політичного, демографічного та соціально-культурного характеру. На адаптивність стратегічного потенціалу підприємства впливає також кон'юктура, що складається на ринках матеріальних ресурсів, фінансових ринках, ринках робочої сили, інформації, послуг тощо. Це означає, що як і вся система, стратегічний потенціал підприємства має граничні можливості адаптації до умов виробництва, що змінюються. Наявність таких граничних можливостей адаптації до умов виробництва, що змінюються. Наявність таких граничних можливостей адаптації зумовлена періодичною потребою в технічному переозброєнні і реконструкції підприємства, відновленні чи підвищенні рівня кваліфікації його персоналу, зміні стратегічних зон господарювання, а можливо, і в зміні виду діяльності; 2) залежність підприємства від інтенсивності кооперованих його зв'язків із постачальниками різного роду ресурсів. Йдеться про залежність підприємства від стабільності постачань необхідних ресурсів як з погляду якості ресурсів, що поставляються, так і повноти та своєчасності цих постачань; 3) охорона комерційної таємниці підприємства, з одного боку, і нагромадження інформації про можливе втручання інших економічних агентів у діяльність підприємства – з іншого [1].

Поширення конфіденційної інформації за межі підприємства може завдати йому істотної шкоди. Одночасно з охороною комерційної таємниці підприємство повинно організувати збір, нагромадження і обробку інформації про діяльність реальних і потенційних конкурентів, що можуть вплинути на його наявний статус; 4) рівень можливого ризику прийнятих рішень. Економічна безпека підприємства практично визначається здатністю керівництва вміло ризикувати під час прийняття стратегічно важливих рішень. Необхідно постійно порівнювати можливі виграші й витрати. Крім того, необхідно пам'ятати і про можливі наслідки реалізованих рішень у майбутньому для підприємства.

Крім того, економічні загрози можуть бути сформульовані наступним чином: 1) спад виробництва і втрата внутрішнього ринку; 2) руйнування науково-технічного потенціалу і деіндустріалізація економіки; 3) розпад наукових колективів, скорочення замовлень на високотехнологічну продукцію, перехід висококваліфікованих фахівців в інші області, занепад науково-технічного потенціалу і зниження конкурентоспроможності території;

4) втрата продовольчої незалежності. Загострення цінових диспропорцій між промисловістю і сільським господарством, повне відкриття внутрішнього ринку для імпортних продуктів, відмова від вітчизняних виробників, що приводить до постійної непевності в забезпеченні продуктами, залежності від постачань з інших районів, руйнуванню сільськогосподарського комплексу тощо.

Втрата зовнішнього ринку. Згортання виробництва, особливо в експортних галузях, збільшення експорту сировини, скорочення валютних надходжень. Негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу, нераціональне використання валютних кредитів при відсутності строгої нормативної бази роблять не привабливим операції закордонних інвесторів на зовнішньому і внутрішньому ринку [2].

Так, всі загрози національним економічним інтересам можна класифікувати на внутрішні та зовнішні; існуючі та потенційні, антропогенні, техногенні та стихійні, постійні, миттєві та прогнозовані; управлінсько-правові, соціально-політичні тощо.

Внутрішні загрози економічній безпеці: недосконалість законодавства; дефіцит Державного бюджету; незбалансованість місцевих бюджетів; недосконалість механізму розподілу доходів бюджету за рівнями; неефективність податкової системи, масове ухилення від сплати податків; низький рівень інвестиційної активності, високий рівень інфляції, зростання тіньової економіки, нелегальний витік капіталу за кордон, криза неплатежів в державі, нерозвиненість страхування підприємницьких та фінансових ризиків, падіння курсу національної грошової одиниці, неповноцінність фондового ринку, низький рівень отримання банківських кредитів підприємствами та населенням, зростання внутрішньої державної заборгованості, поглиблення майнового розшарування суспільства.

Зовнішні загрози економічній безпеці: втручання в економічну сферу міжнародних фінансових організацій; залежність національної економіки від отримання іноземних кредитів, значне негативне зовнішньоторговельне сальдо, нецільове використання іноземних кредитів, зростання зовнішньої державної заборгованості, відсутність ефективного фінансового механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю, низький рівень вкладення іноземних інвестицій в економіку держави [3].

За тривалістю впливу на функціонування і розвиток підприємства загрози поділяють на довго-, середньо-, і короткотермінові. Такий розподіл відображає тривалість прояву наслідків, що є результатом прояву загрози. Крім того, вони тісно пов'язані джерелом виникнення загрози, тобто з внутрішньо системним чи позасистемним її походженням. Так, до довготермінових позасистемних загроз можна віднести: значну кількість збиткових підприємств у період стагнації; низький купівельний попит; високий рівень міжнародної і національної конкуренції; монополізацію економіки; до довготермінових внутрісистемних загроз – низький рівень відновлення основних фондів; втрата ринків збуту і

ринків постачань; відсталу технологію виробництва продукції і т. і. Термін дії наслідків цих загроз триває від 3-х до 5-ти років.

Таким чином, цільовою спрямованістю системи управління економічною безпекою підприємства є формування адаптивних реакцій на дію загроз у будь-якій сфері його життєдіяльності і, як наслідок, - забезпечення стабільного і максимально ефективного функціонування підприємства на цей момент часу та високого потенціалу розвитку в майбутньому.

Список використаних джерел

1.Березіна Л.М. Економічна безпека та проблеми вдосконалення відносин суб'єктів АПК / Л.М. Березіна // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2011. - № 1 (4). – С. 39-43.

2.Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія / О.І. Барановський. – К.: Національний торговельно-економічний університет, 2005. – 759 с.

3.Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: Монографія / В.М. Геєць, М.О. Кизим, Т.З. Клебанова та ін. / За ред. В.М. Геєця. – Х.: ІНЖЕК, 2006. – 240 с.

4.Єлістратова Ю.О. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств та її складові на макро- та макрорівнях / Ю.О. Єлістратова // Інноваційна економіка. – 2009. № 3. – С. 81-85.